

Μαρτυρία Λεωνίδα Στεφανίδη

ΟΝΟΜΑ:	Λεωνίδας Στεφανίδης
ΗΜΕΡΟΜ. ΓΕΝΝΗΣΗΣ:	30 Οκτωβρίου 1931
ΗΜΕΡΟΜ. ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΟΚΑ:	Αρχές ή μέσα του 1955
ΨΕΥΔΩΝΥΜΟ:	Μπότσαρης
ΠΕΡΙΟΧΗ/ΕΣ ΔΡΑΣΗΣ:	Λευκωσία και πάνω στα βουνά
ΚΑΤΑΖΗΤΟΥΜΕΝΟΣ:	Ναι

Ο Γιωρκάτζης ήταν δεξιότηχνης στις αποδράσεις

Ο Λεωνίδας Στεφανίδης ήταν παιδικός φίλος του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη. Μαζί διάβαιναν το Μακρύδρομο κι έκαναν βόλτες μέχρι τον Ανεμόμυλο, στα νεανικά τους χρόνια, πριν αρχίσει ο μεγάλος ξεσηκωμός του κυπριακού ελληνισμού εναντίον των Άγγλων. Ήταν από τους πρώτους στους οποίους εκμυστηρεύτηκε ο Γιωρκάτζης ότι «μπήκε στον αγώνα». Ο Λεωνίδας Στεφανίδης «επέβλεψε» μαζί με τον Γιωρκάτζη την εκτέλεση του Πουλλή από τον Καραολή, έζησε την απόδραση του Πόλυ μέσα σ' ένα κάρο από τις Κεντρικές Φυλακές και προδόθηκε μαζί του από τον Καραδήμα, μια προδοσία που οδήγησε στη σύλληψη του Γιωρκάτζη από τους Άγγλους στο Όμοδος.

Ερώτηση: Πώς γνωρίσατε τον Γιωρκάτζη;

Τον Γιωρκάτζη τον γνώρισα στη Λευκωσία, το 1948. Εκείνος εργαζόταν στο Εμπορικό Επιμελητήριο κι εγώ στα Δημόσια Έργα. Γίναμε στενοί φίλοι και ήταν πάντα τυπικός στα ραντεβού μας. Κάποια περίοδο, όμως, άλλαξε. Δεν εμφανιζόταν όταν τον περίμενε η παρέα και όταν τον ρωτούσαμε πού πήγαινε, μας απαντούσε με χαμόγελο: «Έκαμα φιλενάδα». Όμως, στις πολλές πιέσεις μου, αναγκάστηκε μια μέρα να το παραδεχτεί: «Αρχίζουμε αγώνα, είμαι μέσα και σε θέλω δίπλα μου», μου είπε. Η πρώτη ομολογία του Γιωρκάτζη για τη συμμετοχή του στον αγώνα έγινε σ' εμένα το 1954. Έτσι με προσηλύτισε κι εμένα στον αγώνα. Μία από τις πρώτες εμπειρίες που είχα ήταν μια συνάντησή μας με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, ο οποίος μόλις είχε επιστρέψει από περιοδεία του σε αφρικανικές χώρες, τις οποίες ενημέρωσε για το πρόβλημα της Κύπρου.

Ερώτηση: Τι έγινε στη συνάντηση εκείνη;

Η συνάντηση έγινε στο Μέσα Ποταμό. Πήγαμε εκεί, ο Γιωρκάτζης, ο Γιαννάκης Επαμεινώνδα κι εγώ. Ενώ κατευθυνόμαστε στον προορισμό μας, ο Γιωρκάτζης μάς είπε: «Έν ναν τζι ο μάστρος δα κάτω», υπονοώντας τον Γρίβα. Συναντηθήκαμε με τον Αρχιεπίσκοπο, καθίσαμε σ' ένα παγκάκι και ο Μακάριος μας εξιστόρησε τις εντυπώσεις του από την περιοδεία του, καθώς και τις σκέψεις του για τον αγώνα.

Ερώτηση: *Τι θυμάσαι από τη συνεργασία σου με τον Γιωρκάτζη;*

Θυμούμαι, ανάμεσα σε πολλά, την εκτέλεση του Πουλλή, κοντά στην Αλάμπρα, στη Λευκωσία. Ανήκα τότε στις ομάδες κρούσης της Λευκωσίας και μαζί με τον Γιωρκάτζη επιβλέψαμε κατά κάποιον τρόπο την εκτέλεση του Πουλλή. Ήμαστε παρόντες στη σκηνή και η αποστολή μας ήταν να παρακολουθήσουμε τι θα γινόταν και αν χρειαζόταν να προσφέραμε τη βοήθειά μας. Το σχέδιο είχε ετοιμαστεί με κάθε λεπτομέρεια από τον Γιωρκάτζη και εκτελεστής θα ήταν ο Καραολής με δύο άλλους αγωνιστές. Ο Πουλλής πυροβολήθηκε και σκοτώθηκε, αλλά ο Καραολής έκαμε το λάθος ν' αφήσει το ποδήλατό του στην περιοχή και όταν μετά την εκτέλεση πήγε να το πάρει και να φύγει αναγνωρίστηκε από έναν Τούρκο που τον ήξερε και αργότερα συνελήφθη.

Θυμούμαι επίσης την πρώτη σύλληψη του Γιωρκάτζη, στην οδό Ξάνθης Ξενιέρου, στη Λευκωσία. Δεν ήμουν μαζί του, αλλά όπως έμαθα εκ των υστέρων ο Γιωρκάτζης συνελήφθη από μια περίπολο και στάλθηκε στο Φρούριο της Κερύνειας.

Ερώτηση: *Πότε ξανασυναντηθήκατε;*

Τον ξανασυνάντησα ύστερα από καιρό, στα Λειβάδια, όπου πήγα με τον αδελφό μου Ιωσήφ. Κουβεντιάσαμε για τον αγώνα και στη συνέχεια επιστρέψαμε πίσω. Ο Γιωρκάτζης, ύστερα από έξι περίπου μήνες, κατέβηκε στη Λευκωσία και ανέλαβε τον Τομέα της Λευκωσίας. Με τον Πολύκαρπο συλληφθήκαμε από τους Άγγλους το 1957. Εκείνος βρισκόταν στο Όμοδος κι εγώ στην ομάδα των Κανναβιών. Η προδοσία προήλθε από άνθρωπο της δικής μου ομάδας, τον γνωστό Καραδήμα. Ο Καραδήμας είχε συλληφθεί από τους Άγγλους και μίλησε. Κατασκευάζαμε κρησφύγετο πάνω στα βουνά, στα Καννάβια. Είχα δώσει ρητές εντολές στους άντρες μου να μη βγαίνουν έξω, αλλά ο Καραδήμας αγνόησε τις εντολές και βγήκε έξω, φορώντας μάλιστα τη στρατιωτική του στολή. Οι Άγγλοι τον επεσήμαναν και τη νύχτα έκαμαν έφοδο και μας συνέλαβαν. Με προδοσία του Καραδήμα συνελήφθη και ο Γιωρκάτζης στο Όμοδος.

Ερώτηση: *Πού σας μετέφεραν;*

Μας καταδίκασαν σε ισόβια δεσμά και μας μετέφεραν στις Κεντρικές Φυλακές. Συναντηθήκαμε εκεί με τον Γιωρκάτζη, του οποίου το μυαλό βρισκόταν διαρκώς στην απόδραση. Εγώ ήμουν μάγειρας των φυλακών και μια μέρα ο Πολύκαρπος με πλησίασε και μου είπε: «Αύριο θα δραπετεύσω. Να είσαι εκεί και να φανείς ψύχραιμος». Έτσι και έγινε. Την επόμενη μέρα ήρθε το κάρο που μάζευε τα σκουπίδια από τις φυλακές. Ο Πολύκαρπος πήδηξε μέσα κι εγώ πέταξα τα σκουπίδια από πάνω του και τον

σκέπασα για να μη φαίνεται. Οι Άγγλοι συνήθιζαν να μπήγουν σούβλες στα σκουπίδια, για να εντοπίσουν τυχόν δραπετές στο κάρο. Δεν κατάφεραν όμως να εντοπίσουν τον Γιωρκάτζη, που διέφυγε. Μετά την απόδρασή του δεν τον ξανασυνάντησα παρά μόνο όταν ήρθε στην Αθήνα ως υπουργός. «Μην ανησυχείτε, θα φτιάξουν τα πράγματα», μου είπε.

Ερώτηση: *Τι άνθρωπος ήταν ο Γιωρκάτζης;*

Ήταν χρυσό παιδί. Εργατικότατος, με αγάπη στην πατρίδα και στη θρησκεία. Φιλήσυχος, χωρίς να δημιουργεί κανένα πρόβλημα στην παρέα και αφοσιωμένος στον αγώνα και στην επιτυχία του. Πανέξυπνος στις επινοήσεις και στο σχεδιασμό και δεξιοτέχνης στις αποδράσεις. Γι' αυτό και μετονομάστηκε σε «Χουντίνι».